

Platforma për të Drejtat e Njeriut

Constitutional Articles: Të Drejtat Zgjedhore dhe të Pjesëmarrjes

1. Çdo shtetas i Republikës së Kosovës që ka arritur moshën tetëmbëdhjetë vjeç, qoftë edhe ditën e zgjedhjeve, gëzon të drejtën të zgjedhë dhe të zgjedhet, me përjashtim kur kjo e drejtë i kufizohet me vendim gjyqësor.
2. Vota është personale, e barabartë, e lirë dhe e fshehtë.
3. Institucionet shtetërore mbështesin mundësitë për pjesëmarrjen e çdonjërit në aktivitete publike dhe të drejtën e secilit për të ndikuar në mënyrë demokratike në vendimet e organeve publike.

Constitutional Paragraph: Neni 45 para 2

Vota është personale, e barabartë, e lirë dhe e fshehtë.

Instrumentet ndërkombëtare

Nenet

Neni 25

Pakti Nderkombëtar për të Drejtat civile dhe Politike
Pakti Nderkombëtar për të Drejtat civile dhe Politike

Çdo qytetar ka të drejtë dhe mundësi, që pa asnjë nga dallimet e përmendura në nenin 2 dhe pa kufizime të paarsyeshme: (a) Të marrë pjesë në drejtimin e punëve publike, qoftë drejtpërdrejt ose nëpërmjet përfaqësuesve të zgjedhur lirisht; (b) Të votojë dhe të zgjedhet gjatë zgjedhjeve të vërteta të herëpashershme, me votim të përgjithshëm dhe të barabartë dhe me vota të fshehta, të cilat sigurojnë shprehjen e lirë të vullnetit të zgjedhësve; (c) Të pranohet, në kushte të përgjithshme barazie, për të ushtruar funksione publike në vendin e tij.

Konventa Evropiane për Mbrojtjen e të Drejtave dhe Lirive Themelore të Njeriut dhe Protokollet e saj
Konventa Evropiane për Mbrojtjen e të Drejtave dhe Lirive Themelore të Njeriut dhe Protokollet e saj

Protokoli 1 neni 3

Palët e Larta Kontraktuese marrin përsipër të organizojnë në intervale të arsyeshme kohore, zgjedhje të lira me votim të fshehtë, në kushte që sigurojnë shprehjen e lirë të mendimit të popullit për zgjedhjen e organit ligjvënës.

**Instrumentet
ndërkombëtare**

Nenet

Neni 21

Deklarata Universale për të
Drejtat e Njeriut
Deklarata Universale për të
Drejtat e Njeriut

1. Secili ka të drejtë të marrë pjesë në qeverisjen e vendit të vet, drejtpërs?drejti ose me anë të përfaqësuesve të zgjedhur lirisht.
2. Secili ka njësoj të drejtë të hyjë në shërbimet publike të vendit t? vet.
3. Vullneti i popullit është bazë e pushtetit shtetëror; ky vullnet duhet të shprehet në zgjedhjet e herëpashershme dhe të lira, të cilat duhet të jenë të përgjithshme dhe me vot? t? barabartë, si dhe me votim të fshehtë ose sipas procedurës përkatëse të votimit të lirë.

Ligjet

Nenet

KODI NR. 06/L-
074 KODI PENAL I
REPUBLIKËS SË
KOSOVËS
KODI NR. 06/L-
074 KODI PENAL I
REPUBLIKËS SË
KOSOVËS

Neni 207

Cenimi i së drejtës për të kandiduar 1.Kushdo që në mënyrë të kundërligjshme parandalon ose pengon ndonjë person nga kandidimi në zgjedhje, dënohet me gjobë ose me burgim deri në një (1) vit. 2.Nëse vepra penale nga paragrafi 1. i këtij neni kryhet me përdorim të forcës apo kanosjes serioze, kryesi dënohet me burgim prej gjashtë (6) muaj deri në tre (3) vjet.

Neni 209

KODI NR. 06/L-
074 KODI PENAL I
REPUBLIKËS SË
KOSOVËS
KODI NR. 06/L-
074 KODI PENAL I
REPUBLIKËS SË
KOSOVËS

Parandalimi i ushtrimit të së drejtës për të votuar 1. Kushdo që gjatë ushtrimit të detyrave të besuara lidhur me zgjedhjet, në mënyrë të kundërligjshme dhe me qëllim të pengimit të personit tjetër nga ushtrimi i së drejtës së tij për të votuar, nuk e regjistron personin e tillë në listën e regjistrimit të votuesve ose e heq personin e tillë nga lista e regjistrimit të votuesve, dënohet me burgim prej një (1) viti deri në tre (3) vjet. 2. Kushdo që gjatë votimit ose referendumit, në mënyrë të kundërligjshme parandalon, pengon ose ndikon në përcaktimin e lirë të votuesit ose në ndonjë mënyrë tjetër pengon personin tjetër në ushtrimin e së drejtës së tij për të votuar, dënohet me burgim deri në një (1) vit. 3. Kushdo që kryen vepër penale nga paragrafët 1. dhe 2. i këtij neni me përdorim të forcës apo kanosjes serioze, dënohet me burgim prej një (1) vjet deri në pesë (5) vjet

Neni 215

KODI NR. 06/L-
074 KODI PENAL I
REPUBLIKËS SË
KOSOVËS
KODI NR. 06/L-
074 KODI PENAL I
REPUBLIKËS SË
KOSOVËS

Cenimi i fshehtësisë së votimit 1. Kushdo që në zgjedhje ose në referendum cenon fshehtësinë e votimit, dënohet me burgim deri në gjashtë (6) muaj. 2. Kushdo që me përdorim të forcës apo kanosjes serioze, ose në ndonjë mënyrë tjetër të kundërligjshme kërkon nga personi që të tregojë si ka votuar, dënohet me burgim deri në një (1) vit. 3. Kur vepra penale nga paragrafi 1. ose 2. i këtij neni kryhet nga anëtari i Komisionit Zgjedhor ose ndonjë person tjetër në keqpërdorim të detyrave, pozitës apo autorizimeve të tij në zgjedhje ose në votim, kryesi dënohet me burgim prej një (1) deri në pesë (5) vjet.

Ligjet

Ligji nr. 08/1-228
për zgjedhjet e
përgjithshme në
Republikën e
Kosovës

Ligji nr. 08/1-228
për zgjedhjet e
përgjithshme në
Republikën e
Kosovës

Nenet

Neni 6

1. Çdo shtetas i Republikës së Kosovës që ka arritur moshën tetëmbëdhjetë (18) vjeç, qoftë edhe ditën e zgjedhjeve, gëzon të drejtën të zgjedhë dhe të zgjedhet.
2. Vota është personale, e barabartë, e lirë dhe e fshehtë.
3. E drejta e votës mund të kufizohet me vendim gjyqësor

decisionTitle***decisionDescription***

Namat Aliyev v. Azerbaijan, no. 18705/06, § 77, 8 April 2010.

Namat Aliyev
v. Azerbaijan

Aplikantët, kandidatë në zgjedhjet parlamentare të vitit 2010, ishin regjistruar vonë pas vendimeve të pretenduara fillestare arbitrare që refuzuan t'i regjistrojnë ata si kandidatë dhe thirrjet e tyre pasuese, duke i lënë ata një kohë shumë të shkurtër për të zhvilluar fushatat e tyre elektorale përkatëse. Aplikuesi i parë kishte vetëm një ditë të plotë për fushatë, aplikanti i dytë kishte vetëm tre ditë të plota, dhe aplikanti i tretë praktikisht nuk i ishte lënë kohë për fushatë. Regjistrimi në kohë i kandidatëve ishte thelbësor në mënyrë që ata të njiheshin për votuesit dhe të jenë në gjendje të përcjellin mesazhin e tyre politik gjatë periudhës së fushatës elektorale në përpjekje për të fituar vota dhe për t'u zgjedhur. Procedurat në çështjet aktuale iu nënshtruan një numri të vonesave që i atribuohen komisioneve zgjedhore dhe gjykatave, të cilat në disa raste kishin dhënë vendimet e tyre përkatëse në mënyrë të vonuar, ndonjëherë në shkelje të kufirit tre-ditor të përcaktuar me ligj. Vonesat në regjistrimet e aplikantëve nuk ishin të vogla. Aplikantët ishin regjistruar aq vonë dhe aq afër ditës së zgjedhjeve sa që ata nuk kishin një kohë të arsyeshme për të kryer fushata elektorale efektive. Regjistrimi i vonuar ishte për shkak të mungesës së masave mbrojtëse ndaj arbitraritetit në procedurat e regjistrimit të kandidatëve dhe vonesave në shqyrtimin e ankimeve të tyre nga autoritetet zgjedhore dhe gjykatat. Në rrethana të tilla, të drejtat elektorale të aplikantëve ishin kufizuar në atë masë sa të dëmtojnë ndjeshëm efektivitetin e tyre.

Mathieu-Mohin and Clerfayt v. Belgium: ECHR 2 MAR 1987

Mathieu-Mohin
and Clerfayt v.
Belgium

Gjykatë ka aprovuar mënyrën në të cilën një e drejtë 'institucionale' për të votuar është shndërruar në 'të drejtë subjektive të pjesëmarrjes -' e drejta e votës 'dhe' e drejta për të kandiduar në zgjedhje '. Gjykata theksoi se në kuadër të rendit të tyre të brendshëm ligjor, Shtetet Kontraktuese përcaktojnë të drejtat për të votuar dhe për tu votuar për zgjedhje, në kushte të cilat parimisht janë paraparë me nenin 3. Shtetet kanë një shkallë të gjerë vlerësimi në këtë sferë, por është për Gjykatën që të përcaktojë në rastin e fundit nëse janë përmbushur kërkesat e Protokollit Nr. 1: pra që të zbatimi i kritereve nuk i kufizojnë të drejtat në fjalë në atë masë sa të dëmtojnë thelbin e tyre dhe t'i privojnë nga efektiviteti i tyre; që janë imponuar në ndjekje të një qëllimi të ligjshëm; dhe që mjetet e përdorura nuk janë disproporcionale. Në veçanti, kushtet e tilla nuk duhet të pengojnë 'shprehjen e lirë të mendimit të njerëzve në zgjedhjen e legjislaturës'.